

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/15/2015
Identifikačné číslo spisu: 3813010090
Dátum vydania rozhodnutia: 14.07.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Harabin
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:3813010090.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Harabina a sudcov JUDr. Martina Piovarsyho a JUDr. Pavla Farkaša na neverejnom zasadnutí 14. júla 2016 v trestnej veci obvinenej E. N. pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 Tr. zák., o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo 17. septembra 2014, sp. zn. 2 To 8/2014, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Prievidza uznesením 9. decembra 2013, sp. zn. 3 T 27/2013 ako neprípustné zastavil podľa §§ 241 ods. 1 písm. c), 215 ods. 1 písm. d) a 9 ods. 1 písm. e) Tr. por. trestné stíhanie proti obvinenej E. N., nar. XX. F. XXXX v K., trvale bytom K., ul. XX. F. XX/XX, pre skutky kvalifikované 11. februára 2013 obžalobou Okresnej prokuratúry Prievidza ako pokračovací prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 Tr. zák., ktoré mala spáchať tak, že

1. v presne nezistenom čase v mesiaci apríl až september 2009 v K., v byte na B. ulici č. XXXX/X a na Ul. XX. F. č. XX/XX, obe okres B., postupne prevzala od poškodenej V. B. finančné prostriedky v celkovej výške 149.000,- Korún českých a 3.500,- eur, pod zámienkou ich investovania a zhodnotenia v sporení v spoločnosti S., a.s., Z. a zaviazala sa vrátiť predmetnú sumu zvýšenú o úroky do mesiaca október 2009, avšak zverené peniaze do spoločnosti S., a.s., Z., nevložila, hotovosť poškodenej nevrátila a použila ju pre vlastnú potrebu, pričom už v čase vylákania a prevzatia prostriedkov od poškodenej vedela, že spoločnosť S., a. s., je v likvidácii, čím spôsobila poškodenej V. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom K., B. XXXX/X, okres B., škodu vo výške 149.000,- Korún českých (5.700,29 eur) a 3.500,- eur, teda spolu 9.200,29 eur,

2. v presne nezistenom čase v mesiaci jún 2009 v K., na B. ulici č. X, okres B., v X. bare prevzala od poškodenej V. N. finančné prostriedky vo výške 500,- eur, pod zámienkou vybavenia úveru v spoločnosti S., a.s., Z., vo výške 33.193,91 eur, avšak zverené peniaze do spoločnosti S., a.s., Z., nevložila, úver nevybavila, hotovosť poškodenej nevrátila, použila ju pre vlastnú potrebu, pričom už v

čase vylákania a prevzatia prostriedkov od poškodenej vedela, že spoločnosť S., a.s., je v likvidácii, čím spôsobila poškodenej V. N., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom K., P. XXX/XX, okres B., škodu vo výške 500,- eur,

3. v presne nezistenom čase v mesiacoch august až september 2009 v K. na B. ulici č. 2, v X. bare a následne na Ul. XX. F. č. XX/X, obe okres B., pod zámienkou vybavenia úveru postupne vylákala od poškodenej R. Z. a jej manžela V. Z. hotovosť vo výške 1.809,07 eur, pričom im uviedla, že spolupracuje s českou spoločnosťou S., a.s., Z., avšak zverené peniaze do spoločnosti S., a.s., Z., nevložila, sľúbený úver nevybavila, hotovosť nevrátila a použila ju pre vlastnú potrebu, pričom už v čase vylákania a prevzatia prostriedkov od poškodených vedela, že spoločnosť S., a.s., Z., je v likvidácii, čím spôsobila poškodeným R. Z., nar. XX.X.XXXX a V. Z., nar. XX. J. XXXX, obaja trvale bytom K., J. XX/X, okres B., škodu vo výške 1.809,07 eur,

4. v presne nezistenom čase v mesiaci február 2010, na presne nezistenom mieste v K., okres B., prevzala od poškodeného Ing. L. Y. finančné prostriedky vo výške 40,- eur, pod zámienkou vybavenia úveru v spoločnosti S., a.s., Z., vo výške 20.000 eur, avšak zverené peniaze do spoločnosti S., a.s., Z., nevložila, úver nevybavila, hotovosť poškodenému nevrátila a použila ju pre vlastnú potrebu, pričom už v čase vylákania finančných prostriedkov a ich prevzatia vedela, že spoločnosť S., a.s., Z., je v likvidácii, čím spôsobila poškodenému Ing. L. Y., nar. X. V. XXXX, trvale bytom K., W. XXXX/XX, škodu vo výške 40,- eur,

5. 25.3.2010 a následne dňa 24.5.2010 v Handlovej, na parkovisku pred OD Z., okres B., pod zámienkou vybavenia úveru prevzala od poškodeného Ing. G. Y., ako úhradu poplatku na vybavenie úveru pre Ing. L. Y., hotovosť v sume 1.350,- eur, pričom do dohodnutého termínu vybavenia predmetného úveru, teda do 30.5.2010 tento úver nevybavila, uvedenú sumu nevrátila a použila ju na vlastnú potrebu, pričom už v čase vylákania finančných prostriedkov a ich prevzatia vedela, že spoločnosť S., a.s., Z., je v likvidácii, čím spôsobila poškodenému Ing. G. Y., nar. X.XX.XXXX., trvale bytom Z., N. XXX/XX, škodu vo výške 1.350,- eur,

6. v presne nezistenom čase v mesiacoch apríl až august 2010 v K., na adrese U. č. XX/X a následne pri Mestskom úrade K., obe okres B., pod zámienkou vybavenia úveru postupne vylákala od poškodenej W. B. hotovosť vo výške 960,- eur, pričom sľúbený úver jej nevybavila, uvedenú sumu nevrátila a použila ju pre vlastnú potrebu, pričom už v čase vylákania finančných prostriedkov a ich prevzatia vedela, že spoločnosť S., a.s., Z., je v likvidácii a taktiež v tomto období v K., okres B., vylákala od poškodenej W. B., pod zámienkou vážnej choroby a potreby hospitalizácie v zdravotníckom zariadení, z dôvodu údajného operačného zákroku, postupne do čiastkach 50,- eur, 100,- eur a 50,- eur, čím spôsobila poškodenej W. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom K., J. XXX/XX, okres B., škodu v súhrne 1.160,- eur,

Okresný súd odôvodnil zastavujúce uznesenie zistením, že trestným rozkazom zo Okresného súdu Bratislava I z 12. októbra 2011, sp. zn. 4 T 67/2011, právoplatným 24. novembra 2011, bola obvinená uznaná vinnou pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Tr. zák., pre skutky zo 17. a 24. mája a 27. augusta 2010 a bol jej uložený súhrnný trest odňatia slobody dva roky s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu päť rokov. Na základe amnestie prezidenta Slovenskej republiky z 2. januára 2013 ďalším uznesením tohto súdu zo 16. januára 2013, sp. zn. 4 T 67/2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12. februára 2013, bol obvinenej podmienený trest odpustený s účinkom, že sa na ňu hľadí, akoby nebola odsúdená. Vzhľadom na zásadu „ne bis in idem“ skutky zo 17. a 24. mája a 27. augusta 2010 tvoria spolu so skutkom v obžalobe prokurátora č. 1Pv 472/11 jeden pokračovací trestný čin, trestné stíhanie je neprípustné.

Krajský súd v Trenčíne uznesením 17. septembra 2014, sp. zn. 2 To 8/2014, podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť okresného prokurátora proti tomuto uzneseniu ako nedôvodnú zamietol. Apelačný súd sa stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia a poukázal na znenie ustanovenia § 41 ods. 3 Tr. zák., z obsahu ktorého výslovne nevyplýva aplikácia o spoločnom treste za pokračovanie v trestnom

čine aj vtedy, ak je skoršie odsúdenie takej povahy, že sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený.

Voči uzneseniu krajského súdu podal v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. v neprospech obvinenej dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Súdny obidvoch stupňov rozhodnutia založili na nesprávnom použití hmotnoprávneho ustanovenia § 41 ods. 3 Tr. zák. Ustanovením § 9 ods. 2 Tr. por. bola prelomená zásada „ne bis in idem“ v prípade čiastkových útokov toho istého pokračovacieho trestného činu. V ustanovení § 41 ods. 3 Tr. zák. sú upravené podmienky na uloženie spoločného trestu za pokračovací trestný čin. Základným predpokladom postupu podľa tohto ustanovenia je skutočnosť, že za jeden alebo viac čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu už bol páchatel' právoplatne odsúdený a predmetom rozhodovania je jeden alebo viac čiastkových útokov toho istého pokračovacieho trestného činu, za ktoré páchatel' nebol doposiaľ odsúdený. Zahľadanie odsúdenia za jeden čiastkový útok pokračovacieho trestného činu nebráni v konaní pre ďalšie čiastkové útoky, lebo takéto obmedzenie je stanovené len v § 42 ods. 3 Tr. zák. pri ukladaní súhrnného trestu. Podľa § 42 ods. 3 Tr. zák. sa ustanovenie o súhrnnom treste nepoužije, ak skoršie odsúdenie je takej povahy, že sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený. Ustanovenie § 41 ods. 3 Tr. zák. o spoločnom treste nemá také znenie, ktoré by výslovne určovalo, že spoločný trest sa ukladá aj vtedy, ak je skoršie odsúdenie takej povahy, že sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený. Citované ustanovenie nerieši situáciu ukladaní spoločného trestu v prípade, že skoršie odsúdenie je takej povahy, že sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený. Zákonodarcu takýto postup síce výslovne nepovoľuje, ale zároveň ho ani nevylučuje. V zmysle interpretácie „čo nie je zakázané, je povolené“. Ustanovenie § 41 ods. 3 Tr. zák. o uložení spoločného trestu sa malo použiť na uloženie spoločného trestu aj v prípade, ak bolo skoršie odsúdenie za iný čiastkový útok pokračovacieho trestného činu už zahladené, resp. ak na základe rozhodnutia prezidenta republiky o amnestii, udelenia milosti alebo priamo zo zákona vznikla ohľadne tohto skoršieho odsúdenia fikcia, že sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený. Navrhol vysloviť porušenie zákona uznesením odvolacieho súdu v ustanoveniach §§ 9 ods. 1 písm. e), 2, 215 ods. 1 písm. d), 241 ods. 1 písm. c) a 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. a § 41 ods. 3 Tr. zák. v prospech obvinenej, zrušiť rozhodnutie krajského súdu a predchádzajúce uznesenie okresného súdu a tomuto prikázať vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

Obvinená považuje trestné stíhanie za skutky, ktoré tvoria jeden pokračovací trestný čin so skutkami, za ktoré jej bol uložený trest odňatia slobody odpustený amnestiou prezidenta, za neprípustné z dôvodu aplikácie zásady „ne bis in idem“. Nemôže byť dvakrát stíhaná za ten istý skutok. Jej účasťou na amnestii prezidenta došlo k zahladeniu odsúdenia za pokračovací prečin podvodu. Nemožno za čiastkový útok toho istého pokračovacieho trestného činu ukladať spoločný trest podľa § 41 ods. 3 Tr. zák. Spoločný trest možno uložiť za ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, pre ktorý bol vyhlásený právoplatný odsudzujúci rozsudok, avšak nie v prípade, ak toto odsúdenie bolo už zahladené. Nedošlo k naplneniu dovolacieho dôvodu, že by rozhodnutie bolo založené na nesprávnom použití hmotnoprávneho ustanovenia § 41 ods. 3 Tr. zák. Toto ustanovenie nepovoľuje ukladať spoločný trest vtedy, ak bolo skoršie odsúdenie za iný čiastkový útok pokračovacieho trestného činu už zahladené. Navrhla dovolanie zamietnuť.

Poškodený Ing. G. Y. sa pripojil k dovolaniu generálneho prokurátora.

Najvyšší súd zistil, že dovolanie je prípustné, podané oprávnenou osobou, v zákonom stanovenej lehote, na zákonom určenom mieste (§§ 369 ods. 2 písm. a), 370 ods. 1, 3, Tr. por.), ale súčasne aj to, že ho treba odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zřejmé, že nie sú splnené dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštitúcia.

Iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por. možno podať dovolanie, pričom dôvod sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 2 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Právne fundovaná argumentácia pri podaní dovolania generálnym prokurátorom v zmysle § 369 ods. 2 písm. a) Tr. por. sa predpokladá ako notorieta.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok možno podať proti rozhodnutiu súdu uvedenému v § 368 ods. 2 Tr. por. (minister spravodlivosti aj podľa § 371 ods. 2, 3 Tr. por.), ktorým bol porušený zákon, alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania v zmysle § 371 (§ 368 ods. 1 Tr. por.).

Generálny prokurátor ako dôvod uplatnil ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu dovolací súd skúma, či skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa bol správne podradený pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Iba opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne posúdený ako iný trestný čin alebo že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dôvod naplňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Rozumie sa tým napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčanie trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného alebo súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až 43 Tr. zák.), ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na porušenie iných hmotnoprávných predpisov ako je Občiansky zákonník, Obchodný zákonník a pod., pokiaľ majú priamy vzťah k právnomu posúdeniu skutku.

Dovolateľ vytkol odvolaciemu súdu, že zamietol sťažnosť okresného prokurátora bez toho, aby boli na takéto postupy splnené zákonné podmienky. Ustanovenie § 9 ods. 2 Tr. por. prelomilo zásadu „ne bis in idem“ pri pokračovacích trestných činoch. Ustanovenie § 41 ods. 3 Tr. zák. upravuje podmienky na uloženie spoločného trestu za pokračovací trestný čin, pričom základným predpokladom pre postup podľa tohto zákonného ustanovenia je skutočnosť, že za jeden alebo viac čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu už bol páchatel právoplatne odsúdený a predmetom rozhodovania je jeden alebo viac čiastkových útokov toho istého pokračovacieho trestného činu, za ktoré páchatel nebol doposiaľ odsúdený.

V zmysle čl. I Rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky z 2. januára 2013 o amnestii uverejnenom pod č. 1/2013 Z. z. prezident odpustil tresty odňatia slobody právoplatne uložené pred dňom tohto rozhodnutia, ktorých výkon je podmiennečne odložený, s účinkom, že sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený.

Z obsahu skutkov, ktorými mala obvinená podľa obžaloby spáchať pokračovací prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a z obsahu ďalších skutkov posúdených ako pokračovací prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 (spáchaných 17. a 24. mája a 27. augusta 2010), za ktorý bola trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava I z 12. októbra 2011, sp. zn. 4 T 67/2011, právoplatne odsúdená na trest odňatia slobody dva roky s podmiennečným odkladom na skúšobnú dobu päť rokov a na základe čl. I Rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky z 2. januára 2013 o amnestii uverejnenom pod č. 1/2013 Z. z. amnestovaná s účinkami zahľadania uznesením toho istého súdu zo 16. januára 2013 (právoplatným 12. februára 2013), vyplýva, že ide o jeden a ten istý pokračovací trestný čin.

V zmysle § 9 ods. 1 písm. e) Tr. por. ak ide o osobu, proti ktorej sa skoršie stíhanie pre ten istý skutok skončilo právoplatným rozsudkom súdu alebo bolo právoplatne zastavené, podmiennečne zastavené a

obvinený sa osvedčil alebo sa skončilo schválením zmiernu a zastavením trestného stíhania, ak rozhodnutie nebolo v predpísanom konaní zrušené trestné stíhanie nemožno začať, a ak už bolo začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené.

Podľa § 9 ods. 2 Tr. por. ak sa týka dôvod uvedený v odseku 1 len niektorého z čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu, nebráni to, aby sa vo zvyšnej časti takého činu viedlo trestné stíhanie.

Podľa § 41 ods. 3 Tr. zák. ak súd odsudzuje páchatel'a za ďalší čiastkový útok, ktorý tvorí súčasť pokračovacieho trestného činu, za ktorého iný čiastkový útok bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť, zruší v rozsudku skorší výrok o vine o pokračovacom trestnom čine a trestných činoch spáchaných s ním v jednočinnom súbehu, celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú v uvedenom výroku o vine svoj podklad. Súd pri viazanosti skutkovými zisteniami v zrušenom rozsudku znova rozhodne o vine za pokračovací trestný čin vrátane nového čiastkového útoku, prípadne za trestné činy spáchané s ním v jednočinnom súbehu, ako aj o spoločnom treste za pokračovací trestný čin, ktorý nesmie byť miernejší než trest uložený skorším rozsudkom. Súd prípadne rozhodne tiež o nadväzujúcich výrokoch, ktoré majú podklad vo výroku o vine. Ak je ukladaný trest za viac trestných činov, ustanovenia odsekov 1 a 2, § 42 a § 43 sa použijú primerane.

Poňatie pokračovacieho trestného činu v trestnom práve procesnom sa odlišuje od jeho koncepcie v trestnom práve hmotnom. Zatiaľ čo hmotné právo chápe jednotlivé (čiastkové) útoky pokračovacieho trestného činu ako jeden skutok, za ktorý sa ukladá jeden trest, je podľa § 10 ods. 16 Tr. por. čiastkový útok pokračovacieho trestného činu samostatným skutkom (ak zákon výslovne nestanoví inak). To znamená, že ak bude trestné stíhanie vo vzťahu k niektorému z týchto útokov neprípustné, nevylučuje táto skutočnosť stíhanie pre ostatné čiastkové útoky (§ 9 ods. 2 Tr. por.). Ak aj súd páchatel'a právoplatne odsúdi za niektoré čiastkové útoky pokračovacieho trestného činu, ktorý z hľadiska hmotného práva tvorí stále iba jeden skutok, resp. jeden trestný čin, môže byť tento páchatel' stíhaný a odsúdený za ďalšie útoky tohto pokračovacieho trestného činu. Vo vzťahu ku každému jednotlivému útoku sa musí začať trestné stíhanie a zároveň každý jednotlivý útok musí byť uvedený v žalobnom návrhu podávanej obžaloby.

V dovolaní uplatneným dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorý je v podstate hmotnoprávnou kategóriou, sa treba zaoberať v prelínaní dvoch rovín, hmotnoprávnej, či a k akému porušeniu hmotnoprávneho ustanovenia došlo, a procesnej, t. j. procesných dôsledkov z vyvodenia takého (prípadného) porušenia v podobe rozhodnutia pre konkrétny prípad aplikácie procesných ustanovení o zastavení trestného stíhania obvinenej, resp. o opaku, nedôvodnosti takého postupu a pokračovaní v trestnom stíhaní obvinenej. Základ je v chápaní pokračovacieho trestného činu ako hmotnoprávnej kategórie upravenej najmä v ustanoveniach § 122 ods. 10 (definícia pokračovacieho trestného činu), § 13 Tr. zák. (posudzovanie procesného úkonu vznesenia obvinenia ako prelom pre definovanie pokračovania v konaní, pre ktoré je obvinená stíhaná, ako nový skutok), s dopadom na ukladanie trestu - úhrnný, spoločný, súhrnný - §§ 41, 42 Tr. zák., s procesnými ustanoveniami o neprípustnosti trestného stíhania podľa § 9 ods. 1 písm. e) Tr. por. vo vzťahu k osobe, proti ktorej sa skoršie stíhanie pre ten istý skutok (vrátane pokračovacieho činu), skončilo zastavením trestného stíhania, za výnimky zrušenia rozhodnutia v predpísanom konaní s nadväznosťou na konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch v zmysle ôsmej hlavy tretej časti Tr. por., so špecifickým zameraním na dôsledky zahľadania odsúdenia vo vzťahu k časti pokračovacieho trestného činu s pôvodne uznanou vinou, ktorá je predmetom posúdenia dovolacieho súdu na základe dovolania.

Zo zásady, že súbeh trestných činov sa postihuje jedným úhrnným trestom, alebo v prípade viacčinného súbehu trestných činov, pri ktorom dochádza k odsúdeniu súhrnným trestom za jednotlivé trestné činy dvoma alebo viacerými po sebe nasledujúcimi rozsudkami, a že za všetky čiastkové útoky toho istého pokračovacieho trestného činu sa taktiež ukladá jeden trest a ak dochádza k odsúdeniu za jednotlivé

čiasťkové útoky dvoma alebo viacerými po sebe nasledujúcimi rozsudkami spoločný trest, sa vymyká situácia, keď skoršie odsúdenie, vo vzťahu ku ktorému by inak mal byť ukladaný súhrnný trest alebo spoločný trest, je takej povahy, že sa na páchatel'a hľadá ako keby nebol odsúdený.

Ako nie je možné v zmysle § 42 ods. 3 Tr. zák. použiť ustanovenie o súhrnnom treste, ktoré je v podstate benefítom pre páchatel'a, modifikovaným zvýšením trestnej sadzby pri splnení podmienok § 41 ods. 2 Tr. zák. za situácie, že u skoršieho odsúdenia nastali účinky jeho zahľadania, nie je v posudzovanom prípade možné o to viac použiť ani ustanovenie o spoločnom treste (§ 41 ods. 3 Tr. zák., ktoré práve na primerané použitie § 42 Tr. zák., vrátane jeho odseku 3 výslovne odkazuje).

Zásada zákazu analógie v neprospech páchatel'a podobne ako zásada zákazu retroaktivity nadväzuje na zásadu zákonnosti a požiadavku nullum crimen, nulla poena sine lege stricta. V slovenskom trestnom práve hmotnom je všeobecne uznávané, že analógia je neprípustná, pokiaľ ide o rozširovanie podmienok trestnej zodpovednosti a tiež pri stanovení trestov a ochranných opatrení, prípadne inej ujmy na právach alebo majetku, za trestný čin, vrátane podmienok ich uloženia. Zákaz analógie in malam partem vyplýva z teórie, že keď má trestný zákon pôsobiť hrozbou trestov na konanie ľudí, musí im byť táto hrozba dopredu známa a táto nepochybne vyplýva z čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Zodpovedá tomu aj čl. 152 ods. 4, Ústavy, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto Ústavou. Čl. 154c ods. 1 Ústavy hovorí, že medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

Nad akúkoľvek pochybnosť je treba zdôrazniť obsah zásady, že nikoho nemožno stíhať bez zákonného dôvodu, ktorá vyplýva aj z čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Podľa nej má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Nie je možné akceptovať interpretačnú zásadu dovolateľa „čo nie je zakázané, je povolené“, a preto sa ustanovenie § 41 ods. 3 Tr. zák. malo v danom prípade aplikovať na uloženie spoločného trestu.

V zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy štátne orgány, teda aj súdy i generálny prokurátor môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Pokiaľ zákonodarca v hmotnoprávnom ustanovení § 41 ods. 3 Tr. zák. v spojení s § 42 ods. 3 Tr. zák. výslovne nepovoľuje ukládanie spoločného trestu v prípade, že u skoršieho odsúdenia nastali účinky jeho zahľadania, nesmie súd v intenciách ods. 2 čl. 2 Ústavy takýto trest ukladať, lebo by tým evidentne porušil zákon.

Rovnako generálny prokurátor podaným dovolaním, ktoré treba v zmysle Trestného poriadku považovať za jeho procesné rozhodnutie, uplatňuje v trestnom práve hmotnom interpretačnú zásadu „čo nie je zakázané pre štátny orgán, je povolené“ prima facie porušuje čl. 2 ods. 2 Ústavy.

Podľa čl. 2 ods. 3 Ústavy každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Výkladová zásada „čo nie je zakázané, je povolené“ v zmysle čl. 2 ods. 3 Ústavy platí iba pre fyzické, resp. právnické osoby, ale nie pre štátne orgány ako sa nepochopiteľne a zrejme procesne účelovo aj za cenu neústavnosti domnieva generálny prokurátor.

Podľa čl. 102 ods.1 písm. j) Ústavy prezident Slovenskej republiky odpúšťa a zmierňuje tresty uložené

súdmi v trestnom konaní a zahľadza odsúdenie formou individuálnej milosti alebo amnestie.

Aplikácia ustanovenia § 41 ods. 3 Tr. zák. o uložení spoločného trestu v posudzovanom prípade, ak bolo skoršie odsúdenie za iný čiastkový útok pokračovacieho trestného činu obvinenej už zahladené s fikciou, že sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený, na základe rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky o amnestii z 2. januára 2013 (uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo 16. januára 2013, sp. zn. 4 T 67/2011, právoplatné 12. februára 2016), by bola vážnym zásahom aj do stability právnych vzťahov a právnej istoty, ak by na základe dovolania generálneho prokurátora, sa nový právny stav vzniknutý po zahlidení odsúdenia s fikciou neodsúdenia zvrátil. Skutočnosť, kedy ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu vyšiel najavo, nie je okolnosť závislá na vôli páchatel'a. V trestnom procese platí zásada zákazu nútenia obvineného k priznaniu a samo usvedčovaniu. Keby sa čiastkový útok pokračovacieho trestného činu odhalil pred vyhlásením skoršieho odsudzujúceho rozsudku, nie je vylúčené, že následne by tento spadal aj pod rozhodnutie prezidenta o amnestii s účinkom zahladenia. Akceptácia dovolania v neprospech obvinenej by zhoršila jej postavenie, čo by umožňovalo otvorenie už ukončeného trestnoprávneho vzťahu a zvrátenie priaznivých výsledkov pre obvinenú spočívajúcich v tom, že sa na skoršie odsúdenie za iný čiastkový útok pokračovacieho trestného činu na ňu hľadí, akoby odsúdená nebola. Negatívne by sa vytvorila na úkor obvinenej nerovnováha v pravidle prirodzenej spravodlivosti. Došlo by tým podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie a zároveň i k nepripustnému zásahu do výlučnej ústavnej právomoci prezidenta Slovenskej republiky danej mu ustanovením čl. 102 ods. 1 písm. j) Ústavy. Najvyšší súd je pritom povinný rešpektovať aj zásadu, že výklad a aplikácia nejasného zákonného ustanovenia nesmie byť v neprospech páchatel'a, ale iba v jeho prospech. Znamenalo by to nepriamo i narušenie idey rovnováhy, vzájomných brzd a protiváh trojdelenia štátnej moci medzi mocou výkonnou, zákonodarnou a súdnou, na ktorej je koncipovaná Ústava.

Na druhej strane najvyšší súd akceptuje záver generálneho prokurátora, že zastavenie trestného stíhania obvinenej okresným súdom podľa §§ 241 ods. 1 písm. c), 215 ods. 1 písm. d) a 9 ods. 1 písm. e) Tr. por. nebolo správne, avšak nie preto, že prichádzala do úvahy aplikácia ustanovenia § 41 ods. 3 Tr. zák. o uložení spoločného trestu, ale preto, lebo v danej situácii, tak ako to predpokladá i rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2015, sp. zn. 2 Tdo 58/2014, za ďalšie čiastkové útoky pokračovacieho trestného činu, by prichádzalo do úvahy uloženie samostatného trestu.

V zmysle § 371 ods. 5 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Dovolacím súdom zistené pochybenie zo strany prvostupňového súdu a následne potom aj krajského súdu zásadne neovplyvnilo postavenie obvinenej.

Trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava I z 12. októbra 2011, sp. zn. 4 T 67/2011, právoplatným 24. novembra 2011, bola obvinená uznaná vinnou za prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Tr. zák., pre tri čiastkové útoky zo 17. a 24. mája a 27. augusta 2010 so spôsobenou škodou vo výške 2 147,- Eur a bol jej uložený súhrnný trest odňatia slobody dva roky s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu päť rokov, ktorý bol na základe amnestie prezidenta Slovenskej republiky z 2. januára 2013 odpustený s účinkom, že sa na ňu hľadí, akoby nebola odsúdená. Vo veci Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 3 T 27/2013, je prokurátorom žalovaná škoda vo výške 14 059,36 Eur za šesť čiastkových útokov pokračovacieho prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 Tr. zák., ktoré mali byť spáchané v čase od apríla 2009 do augusta 2010.

Dovolací súd obligatórne analyzoval pozíciu okresného súdu v prípade zrušenia dovolaním napadnutých rozhodnutí v dôsledku konštatovaného pochybenia. Vzhľadom na vykonaný podmienený trest odňatia slobody s účinkami zahladenia a výšku predpokladanej škody by prichádzal do úvahy postup v zmysle §§ 244 ods. 1 písm. d) a 215 ods. 2 písm. a) Tr. por., eventuálne i podľa § 39 ods. 3 písm. e) Tr. zák. Napokon v danom prípade nemožno opomenúť ani celkovú dĺžku oboch trestných konaní pri

interpretácii čl. 6 ods. 1 Dohovoru v súvislosti i s judikatúrou najvyššieho súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá pripúšťa, aby porušenie práva na primeranú dĺžku konania bolo kompenzované zastavením trestného stíhania (oslobodením spod obžaloby) alebo zmiernením trestu (rozhodnutie Eckle proti SRN z 15. júla 1982, č. 8130/78 či rozhodnutie Beck proti Nórsku z 26. júna 2001, č. 26390/95).

V posudzovanej veci nedošlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., pretože zistené pochybenia zo strany súdov nižších stupňov zásadne neovplyvnili postavenie obvinenej. Najvyšší súd preto na neverejnom zasadnutí rozhodol tak, ako je vyjadrené v enunciiate tohto uznesenia a dovolanie podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.